

Brusel 28. října 2024
(OR. en)

14734/24

Interinstitucionální spis:
2022/0404(COD)

CODEC 1965
EF 323
ECOFIN 1177
SURE 29
PE 238

INFORMATIVNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět:	Návrh SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterou se mění směrnice 2009/65/EU, 2013/36/EU a (EU) 2019/2034, pokud jde o přístup k riziku koncentrace vyplývajícímu z expozic vůči ústředním protistranám a k riziku selhání protistrany u derivátových transakcí, jejichž clearing provádí ústřední protistrana – výsledek prvního čtení a opravného postupu v Evropském parlamentu (Štrasburk, 24. dubna 2024 a 22. října 2024)

I. ÚVOD

V souladu s ustanoveními článku 294 SFEU a se společným prohlášením o praktických opatřeních pro postup spolurozhodování¹ se uskutečnila řada neformálních kontaktů mezi Radou, Evropským parlamentem a Komisí za účelem dosažení dohody ohledně tohoto legislativního návrhu v prvním čtení.

Očekávalo se², že poté, co končící Evropský parlament přijal k tomuto aktu postoj v prvním čtení, proběhne v novém Evropském parlamentu opravný postup³.

¹ Úř. věst. C 145, 30.6.2007, s. 5.

² Dokument 10078/24.

³ Článek 251 jednacího řádu Evropského parlamentu.

II. HLASOVÁNÍ

Na svém zasedání dne 24. dubna 2024 přijal Evropský parlament změnu 2 návrhu Komise (bez revize právníky-lingvisty) a legislativní usnesení, jež představují postoj Evropského parlamentu v prvním čtení. Tento postoj odpovídá dohodě, které bylo mezi orgány předběžně dosaženo.

Po finalizaci přijatého znění právníky-lingvisty schválil Evropský parlament dne 22. října 2024 opravu postoje přijatého v prvním čtení.

Na základě této opravy by Rada měla být schopna schválit postoj Evropského parlamentu ve znění uvedeném v příloze⁴ této informativní poznámky, a tím pro oba orgány uzavřít první čtení.

Daný akt by poté byl přijat ve znění, které odpovídá postoji Evropského parlamentu.

⁴ Znění opravy je uvedeno v příloze. Je předložena v podobě konsolidovaného znění, v němž jsou změny oproti návrhu Komise zvýrazněny tučnou kurzívou. Vypuštěný text je označen symbolem „■“.

P9_TA(2024)0349

Přístup k riziku koncentrace vůči ústředním protistranám a k riziku selhání protistrany u derivátových transakcí, jejichž clearing provádí ústřední protistrana

Legislativní usnesení Evropského parlamentu ze dne 24. dubna 2024 o návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2009/65/EU, 2013/36/EU a (EU) 2019/2034, pokud jde o přístup k riziku koncentrace vůči ústředním protistranám a k riziku selhání protistrany u derivátových transakcí, jejichž clearing provádí ústřední protistrana (COM(2022)0698 – C9-0411/2022 – 2022/0404(COD))

(Řádný legislativní postup: první čtení)

Evropský parlament,

- s ohledem na návrh Komise předložený Evropskému parlamentu a Radě (COM(2022)0698),
 - s ohledem na čl. 294 odst. 2 a čl. 53 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie, v souladu se kterými Komise předložila svůj návrh Parlamentu (C9-0411/2022),
 - s ohledem na čl. 294 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie,
 - s ohledem na stanovisko Evropské centrální banky ze dne 26. dubna 2023¹,
 - s ohledem na předběžnou dohodu přijatou příslušným výborem podle čl. 74 odst. 4 jednacího řádu a s ohledem na to, že se zástupce Rady dopisem ze dne 14. února 2024 zavázal schválit postoj Parlamentu v souladu s čl. 294 odst. 4 Smlouvy o fungování Evropské unie,
 - s ohledem na článek 59 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Hospodářského a měnového výboru (A9-0399/2023),
1. přijímá níže uvedený postoj v prvním čtení;
 2. vyzývá Komisi, aby věc znovu postoupila Parlamentu, jestliže svůj návrh nahradí jiným textem, podstatně jej změní nebo má v úmyslu jej podstatně změnit;
 3. pověřuje svou předsedkyni, aby předala postoj Parlamentu Radě a Komisi, jakož i vnitrostátním parlamentům.

¹ Úř. věst. C 204, 12.6.2023, s. 3.

Postoj Evropského parlamentu přijatý v prvním čtení dne 24. dubna 2024 k přijetí směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/..., kterou se mění směrnice 2009/65/ES, 2013/36/EU a (EU) 2019/2034, pokud jde o přístup k riziku koncentrace vyplývajícimu z expozic vůči ústředním protistranám a k riziku selhání protistrany u derivátových transakcí, jejichž clearing provádí ústřední protistrana

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 53 odst. 1 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropské centrální banky¹,

v souladu s řádným legislativním postupem²,

¹ Úř. věst. C 204, 12.6.2023, s. 3.

² Postoj Evropského parlamentu ze dne 24. dubna 2024.

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) K zajištění souladu s nařízením *Evropského parlamentu a Rady* (EU) č. 648/2012³ a řádného fungování vnitřního trhu je nutné ve směrnici *Evropského parlamentu a Rady* 2009/65/ES⁴ stanovit jednotný soubor pravidel pro řešení rizika selhání protistrany při derivátových transakcích prováděných subjekty kolektivního investování do převoditelných cenných papírů (SKIPCP), pokud clearing těchto transakcí provedla ústřední protistrana, která je povolena nebo uznána v souladu s uvedeným nařízením. Směrnice 2009/65/ES ukládá regulační limity rizika protistrany pouze pro transakce s *mimoburzovními* (OTC) deriváty bez ohledu na to, zda byl proveden clearing těchto derivátů ústřední protistranou. Vzhledem k tomu, že ujednání o centrálním clearing u zmírňují riziko selhání protistrany, které je derivátovým smlouvám vlastní, je při určování použitelných limitů rizika selhání protistrany nutno zohlednit to, zda *centrální* clearing derivátu provádí ústřední protistrana, která je povolena nebo uznána v souladu s ■ nařízením (EU) č. 648/2012, a vytvořit rovné podmínky pro deriváty obchodované na burze a OTC deriváty. Pro účely regulace a harmonizace je rovněž nezbytné *odstranit* limity rizika selhání protistrany pouze v případě, že smluvní strany využívají k poskytování clearingových služeb členům clearingového systému a jejich klientům ústřední protistrany, které jsou povoleny ■ nebo uznány v souladu s nařízením (EU) č. 648/2012.

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 ze dne 4. července 2012 o OTC derivátech, ústředních protistranách a registrech obchodních údajů (Úř. věst. L 201, 27.7.2012, s. 1).

⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/65/ES ze dne 13. července 2009 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se subjektů kolektivního investování do převoditelných cenných papírů (SKIPCP) (Úř. věst. L 302, 17.11.2009, s. 32).

- (2) S cílem přispět k plnění cílů unie kapitálových trhů je za účelem účinného využívání ústředních protistran nezbytné řešit některé překážky používání centrálního clearingu ve směrnici 2009/65/ES a poskytnout objasnění ve směrnicích Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU⁵ a (EU) 2019/2034⁶. Nadměrná závislost finančního systému Unie na systémově významných ústředních protistranách ze třetích zemí (ústřední protistrany tier 2) by mohla vyvolat obavy o finanční stabilitu, které **je třeba** náležitě řešit. S cílem zajistit finanční stabilitu v Unii a přiměřené zmírnění potenciálních rizik rychlého rozšíření do celého finančního systému Unie by proto měla být zavedena vhodná opatření na podporu identifikace, řízení a monitorování rizika koncentrace vyplývajících z expozic vůči ústředním protistranám. V této souvislosti by měly být změněny směrnice 2013/36/EU a (EU) 2019/2034 s cílem podpořit instituce a investiční podniky v přijímání kroků nezbytných k úpravě jejich obchodních modelů s cílem zajistit soulad s novými požadavky na clearing zavedenými změnami nařízení (EU) č. 648/2012 obsaženými v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/...⁺⁷ a celkově zlepšit jejich postupy řízení rizik, a to i s přihlédnutím povaze, rozsahu a složitosti jejich činností na trhu. Příslušné orgány **již sice mají komplexní soubor opatření a pravomocí v oblasti dohledu k řešení nedostatků v postupech řízení rizik institucí a investičních podniků, včetně požadavků na dodatečný** vlastní kapitál u rizik, která nejsou vůbec nebo nejsou dostatečně pokryta stávajícími kapitálovými požadavky, **ten je však třeba posílit** dalšími **specifičtějšími** nástroji a pravomocemi **v souvislosti s obezřetnostním dohledem nad nadměrným rizikem koncentrace vyplývajícím z expozic vůči ústředním protistranám.**

⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky, o změně směrnice 2002/87/ES a zrušení směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES, (Úř. věst. L 176, 27.6.2013, s. 338).

⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2034 ze dne 27. listopadu 2019 o obezřetnostním dohledu nad investičními podniky a o změně směrnic 2002/87/ES, 2009/65/ES, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU a 2014/65/EU (Úř. věst. L 314, 5.12.2019, s. 64).

⁺ Úř. věst: vložte prosím do textu číslo nařízení obsažené v dokumentu PE-CONS 41/24 (2022/0403(COD)) a v příslušné poznámce pod čarou číslo, datum přijetí a odkaz na zveřejnění uvedeného nařízení včetně jeho čísla ELI.

⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/... ze dne ..., kterým se mění nařízení (EU) č. 648/2012, (EU) č. 575/2013 a (EU) 2017/1131, pokud jde o opatření ke zmírnění nadměrných expozic vůči ústředním protistranám ze třetích zemí a ke zlepšení účinnosti clearingových trhů Unie (Úř. věst. ...).

I

- (3) Jelikož cílů této směrnice, totiž zajistit, aby úvěrové instituce, investiční podniky a jejich příslušné orgány náležitě sledovaly a zmírňovaly riziko koncentrace vyplývající z expozic vůči ústředním protistranám tier 2, které poskytují služby podstatného systémového významu, a odstranit limity rizika selhání protistrany pro derivátové transakce, jejichž clearing provádí ústřední protistrana povolená nebo uznaná v souladu s nařízením (EU) č. 648/2012, nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jich z důvodu rozsahu a účinků těchto opatření může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné pro dosažení těchto cílů.
- (4) Směrnice 2009/65/ES, 2013/36/EU a (EU) 2019/2034 by proto měly být odpovídajícím způsobem změněny,

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

Článek 1
Změny směrnice 2009/65/ES

Směrnice 2009/65/ES se mění takto:

- 1) V čl. 2 odst. 1 se doplňuje nové písmeno **v)**, které zní:

„v) „ústřední protistranou“ ústřední protistrana vymezená v čl. 2 bodě 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012*.

* Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 ze dne 4. července 2012 o OTC derivátech, ústředních protistranách a registrech obchodních údajů (Úř. věst. L 201, 27.7.2012, s. 1).“

2) Článek 52 se mění takto:

a) v odst. 1 druhém pododstavci se návěť nahrazuje tímto:

„Riziko selhání protistrany SKIPCP při transakcích s deriváty, jejichž clearing neprovádí ústřední protistrana, jíž bylo vydáno povolení v souladu s článkem 14 nařízení (EU) č. 648/2012 nebo která je uznána v souladu s článkem 25 uvedeného nařízení, nesmí překročit ani jeden z těchto procentních podílů.“

b) odstavec 2 se mění takto:

i) první pododstavec se nahrazuje tímto:

„Členské státy mohou limit ve výši 5 % stanovený v odst. 1 prvním pododstavci zvýšit nejvýše na 10 %. Pokud tak učiní, nesmí celková hodnota převoditelných cenných papírů a nástrojů peněžního trhu, které SKIPCP drží v emitentech, do nichž investuje více než 5 % svých aktiv, překročit 40 % hodnoty jeho aktiv. Toto omezení se netýká vkladů nebo transakcí s deriváty, které se realizují s finančními institucemi podléhajícími obezřetnostnímu dohledu.“;

ii) ve druhém pododstavci se písmeno c) nahrazuje tímto:

„c) rizika vyplývající z transakcí s deriváty uskutečňovaných s tímto subjektem, jejichž clearing neprovádí ústřední protistrana, jíž bylo vydáno povolení v souladu s článkem 14 nařízení (EU) č. 648/2012 nebo která je uznána v souladu s článkem 25 uvedeného nařízení.“

Článek 2
Změny směrnice 2013/36/EU

Směrnice 2013/36/EU se mění takto:

1) V čl. 74 odst. 1 se písmeno b) nahrazuje tímto:

„b) účinnými postupy pro identifikaci, řízení, sledování a hlášení rizik, jimž instituce je nebo může být vystavena, **včetně rizik ESG z krátkodobého, střednědobého a dlouhodobého hlediska**, jakož i rizika koncentrace vyplývajícího z expozic vůči ústředním protistranám, s přihlédnutím k podmínkám stanoveným v článku 7a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012*;

* Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 ze dne 4. července 2012 o OTC derivátech, ústředních protistranách a registrech obchodních údajů (Úř. věst. L 201, 27.7.2012, s. 1).“

2) V čl. 76 odst. 2 se doplňuje nový pododstavec, který zní:

„Členské státy zajistí, aby vedoucí orgán vypracoval konkrétní plány a kvantifikovatelné cíle v souladu s **požadavky** stanovenými v článku 7a nařízení (EU) č. 648/2012 ke sledování a řešení rizika koncentrace vyplývajícího z expozic vůči ústředním protistranám, které poskytují služby podstatného systémového významu pro Unii nebo jeden či více jejích členských států.“

3) V článku 81 se doplňuje nový pododstavec, který zní:

„Příslušné orgány posuzují a sledují vývoj postupů institucí týkajících se řízení jejich rizika koncentrace vyplývajícího z expozic vůči ústředním protistranám, včetně plánů vypracovaných v souladu s čl. 76 odst. 2 pátým pododstavcem této směrnice, jakož i pokrok dosažený při přizpůsobování **jejich** obchodních modelů **požadavkům stanoveným** v článku 7a nařízení (EU) č. 648/2012.“

4) V článku 100 se doplňuje nový odstavec ■ , který zní:

„5. EBA *vypracuje ve spolupráci s ESMA* v souladu s článkem 16 nařízení (EU) **č. 1093/2010** obecné pokyny *ke stanovení* jednotné metodiky pro zahrnutí rizika koncentrace vyplývajícího z expozic vůči ústředním protistranám do stresového testování v rámci dohledu.

EBA vydá obecné pokyny uvedené v prvním pododstavci tohoto odstavce do ... [18 měsíců ode dne vstupu této pozměňující směrnice v platnost].“

5) V čl. **104 odst. 1** se doplňuje nové písmeno ■ , které zní:

„o) požadovat, aby *v případě, že se příslušný orgán domnívá, že existuje nadměrné riziko koncentrace vyplývající z expozic vůči určité ústřední protistraně*, instituce snížily expozice vůči **této** ústřední protistraně nebo aby přeskupily expozice na svých clearingových účtech v souladu s článkem 7a nařízení (EU) č. 648/2012 ■ .“

Článek 3
Změny směrnice (EU) 2019/2034

Směrnice (EU) 2019/2034 se mění takto:

1) V čl. 3 odst. 1 se doplňují nové body, které znějí:

„34) „ústřední protistranou“ ústřední protistrana ve smyslu čl. 2 bodu 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012*;

35) „způsobilou ústřední protistranou“ způsobilá ústřední protistrana ve smyslu čl. 4 odst. 1 bodu 88 nařízení (EU) č. 575/2013.

* Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 ze dne 4. července 2012 o OTC derivátech, ústředních protistranách a registrech obchodních údajů (Úř. věst. L 201, 27.7.2012, s. 1).“

2) V čl. 26 odst. 1 se písmeno b) nahrazuje tímto:

„b) účinné postupy pro identifikaci, řízení, sledování a hlášení rizik, jimž investiční podniky jsou nebo mohou být vystaveny, nebo rizik, která tyto investiční podniky mohou představovat pro ostatní, včetně rizika koncentrace vyplývajícího z expozic vůči ústředním protistranám, s přihlédnutím k podmínkám stanoveným v článku 7a nařízení (EU) č. 648/2012;“.

3) V článku **29** se odstavec 1 mění takto:

a) doplňuje se nové písmeno **■**, které zní:

„e) významné zdroje a dopady rizika koncentrace vyplývajícího z expozic vůči ústředním protistranám a jakýkoli významný dopad na kapitál.“;

b) za pátý pododstavec se vkládá nový pododstavec, který zní:

„Pro účely prvního pododstavce písm. e) členské státy zajistí, aby vedoucí orgán vypracoval konkrétní plány a kvantifikovatelné cíle v souladu s **požadavky stanovenými v článku 7a nařízení (EU) č. 648/2012** ke sledování a řešení rizika

koncentrace vyplývajícího z expozic vůči ústředním protistranám, které poskytují služby podstatného systémového významu pro Unii nebo jeden či více jejích členských států.“

- 4) V čl. 36 odst. 1 se doplňuje nový pododstavec, který zní:

„Pro účely prvního pododstavce písm. a) příslušné orgány posuzují a sledují vývoj postupů investičních podniků týkajících se řízení jejich rizika koncentrace vyplývajícího z expozic vůči ústředním protistranám, včetně plánů vypracovaných v souladu s čl. 29 odst. 1 této směrnice, jakož i pokrok dosažený při přizpůsobování **jejich** obchodních modelů **požadavkům stanoveným** v článku 7a nařízení (EU) č. 648/2012.“

- 5) V článku 39 se odstavec 2 mění takto:

- a) návětí se nahrazuje tímto:

„Pro účely **článku 29**, článku 36, čl. 37 odst. 3 a článku **38** této směrnice a uplatňování nařízení (EU) č. **2019/2033** mají příslušné orgány alespoň tyto **pravomoci**:“

- b) doplňuje se nové písmeno **n**, které zní:

„n) požadovat, aby investiční podniky snížily expozice vůči určité ústřední protistraně nebo aby přeskupily expozice na svých clearingových účtech v souladu s článkem 7a nařízení (EU) č. 648/2012, pokud se příslušný orgán domnívá, že existuje nadměrné riziko koncentrace **vyplývající z expozic** vůči této ústřední protistraně.“

Článek 4

Provedení ve vnitrostátním právu

1. Členské státy uvedou v platnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do ... [**18** měsíců ode dne vstupu v platnost nařízení **obsaženého v dokumentu 2022/0403(COD)**]. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.

Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. **Způsob** odkazu si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních **ustanovení** vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 5

Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 6

Určení

Tato směrnice je určena členským státům.

V ... dne ...

Za Evropský parlament

předsedkyně

Za Radu

předseda nebo předsedkyně